

Gebelikte Evlilik Uyumu ve Sosyal Destek Arasındaki İlişki*
The Relationship between the Marital Adjustment and Social Support
in Pregnancy

Mehtap GÜMÜŞDAŞ^a, Serap EJDER APAY^b

ÖZET Amaç: Bu araştırma, gebelikte evlilik uyumu ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Bu araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı niteliktedir. Araştırma Türkiye'nin doğusunda bulunan bir ildeki doğum hastanesinde yapılmıştır. Araştırmanın evreni ilgili hastaneye başvuran tüm gebeler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2014 yılı Şubat-Ağustos aylarında ilgili hastaneye başvuran ve araştırmaya katılmayı kabul eden 315 gebe kadın oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği" ve "Çiftler Uyum Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik, ortalama, standart sapma ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Gebelerin Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği toplam puan ortalamasının 61.68±20.05, Çiftler Uyum Ölçeğine ait puan ortalamasının 34.93±13.30 olduğu bulunmuştur. Gebelikte Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ortalama puanları ile Çift Uyum, Çift Doyumu ve Sevgi Gösterme alt boyutları ortalama puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ile Çiftlerin Bağlılığı alt boyutu arasında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. **Sonuç:** Gebelerin sosyal destek puan ortalamasının yüksek olduğu fakat evlilik uyumu ölçek puan ortalamasının düşük olduğu belirlenmiştir. Gebelerde algılanan sosyal destek arttıkça, evlilik uyumunun azaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ebe, evlilik uyumu, gebelik, sosyal destek.

ABSTRACT Aim: This study was conducted to determine the relationship between the marital adjustment and perceived social support in pregnancy. **Material and Method:** This is a descriptive and correlational study. It was conducted at a maternity hospital in a province located in the Eastern Turkey. The population of the study consisted of all pregnant women applying to the related hospital. The sample group of the study consisted of 315 pregnant women, who applied to the related hospital between February-August 2014 and accepted to participate in the study. "Information Form", "Multi-Dimensional Scale of Perceived Social Support", and "Dyadic Adjustment Scale" were used to collect the data. The data were evaluated by using the percentage, mean, standard deviation, and the Pearson correlation test. **Results:** It was found that pregnant women had a total mean score of 61.68±20.05 in the Multi-Dimensional Scale of Perceived Social Support and a total mean score of 34.93±13.30 in the Dyadic Adjustment Scale. A statistically negative significant relationship was determined between mean scores of the Multi-Dimensional Scale of Perceived Social Support and mean scores of the subscales of Dyadic Adjustment, Dyadic Satisfaction and Showing Love. On the other hand, a positive significant relationship was determined between the Multi-Dimensional Scale of Perceived Social Support and the subscale of Dyadic Commitment. **Conclusion:** It was determined that pregnant women had high mean score of social support but low mean score of dyadic adjustment scale. It was found that as the perceived social support increased in pregnant women, the marital adjustment decreased.

Keywords: Midwife, marital adjustment, pregnancy, social support.

Geliş Tarihi: 18-06-2015/Kabul Tarihi: 25-12-2015

^a Ebe, Nene Hatun Kadın Doğum Hastanesi

^bDoç. Dr. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

Sorumlu Yazar Adres/ Correspondence: Doç. Dr. Serap EJER APAY, e-mail:sejder@atauni.edu.tr

*Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsüne Yüksek Lisans tezi olarak sunulmuştur.

Atf: Gümüüşdaş M, Ejder Apay S. Gebelikte Evlilik Uyumu ve Sosyal Destek Arasındaki İlişki. HSP 2016;3(1):1-8.

To cite this article: Gümüüşdaş M, Ejder Apay S. The Relationship between the Marital Adjustment and Social Support in Pregnancy. HSP 2016;3(1):1-8.

GİRİŞ

Gebelik, doğurgan çağdaki her kadının yaşayabileceği fizyolojik bir olaydır. Bu dönemi, kadın yaşamında değişiklik ve yeni rollere uyum gerektiren bir kriz dönemi olarak görmek de mümkündür.¹ Gebe kadının fiziksel durumu, davranışları ve tepkileri büyük ölçüde içinde yaşadığı sosyal çevre tarafından etkilenmektedir. Fizyolojik açıdan gebeliği yaşayan kişi kadın olmasına rağmen, gebe kadının yakın çevresindeki bireyler de bu olaydan etkilenmektedirler. Gebelik deneyimi öncelikle gebenin eşi ve sosyal çevresi tarafından etkilenmekte ve gebeliğin gidişini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir.¹⁻³

Evlilik uyumu çiftlerin uyumlu birlikteliklerinin sonucu olarak evlilik hayatlarında yaşadıkları memnuniyet ve mutluluk olarak tanımlanmıştır. Böylece, çiftlerden her ikisinin de ilişki sürdürebilme kapasiteleri evlilik uyumunu sağlamak için önemli hale gelmektedir.³ Evlilik uyumu ile ilgili yapılan araştırmalardan, cinsiyet, çocuk sahibi olma durumu, evlilik biçimi, evlilik süresi, yaş, evlilik yaşı, tanışma süresi gibi faktörlerin evlilik uyumunu etkilediği görülmüştür.⁴ Çiftlerin evlilik uyumlarını etkileyen birçok faktör bulunmakla birlikte bireylerin sosyal destek kaynakları evlilik uyumunda önemli rol oynamaktadır.⁵

Sosyal destek; bireyde stres meydana getiren durumların olumsuz sonuçlarını azaltan değerlerin ve duyguların paylaşılmasına yardımcı olan, sosyal rollerin ve yaşamın getirdiği yeniliklere ve rollere uyum becerisini destekleyen bir sistem olarak tanımlanmaktadır.⁵⁻¹⁰ Sosyal destek sistemi bireyin günlük yaşamında karşılaştığı zorluklar karşısında onun dayanıklılığını arttırmak için daimi olarak destek veren bir ağıdır. Bu ağın içerisinde ebeler, hemşireler, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, ilgili konuda danışmanlık yapan uzmanlar, eş, komşular, arkadaşlar ve akrabalar yer almaktadır.¹⁰ Söz konusu destek ağı bireyin, stresli durumlara uyumunu kolaylaştırırken sorunların daha çabuk üstesinden gelebilmesi için bireye destek verir.¹¹ Sosyal destek, evliliklerde eşlerin karşılaştıkları problemlerle başa çıkma becerilerini arttırmada da önemli etkiye sahiptir.¹⁰ Okanlı ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada; gebe kadınların ailelerinden algıladıkları sosyal destek ile problem çözme

becerileri arasındaki ilişki incelenmiş ve sonuçta aileden algılanan sosyal destek puanlarının gebelerin problem çözme becerilerini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.⁶

Son yıllara kadar gebelik birçok toplumda hastalık ya da duyarlılık dönemi olarak düşünülmüş, gebe ailesinden ayrı bir birey olarak kabul edilmiştir. Ancak son yıllarda aile merkezli bakıma verilen önemle birlikte gebeliğe ve doğuma, ailelerin de katılımını kolaylaştıracak sistemler oluşturulmuştur.¹ Gebelerin en önemli destekleyici kişilerinin eşi ve yakın akrabaları oldukları belirtilmektedir.⁵ Özbey'in çalışmasında ailelerin evlilik uyumları ile sosyal destek kaynakları arasında da anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur.⁵ Literatürde gebelikte evlilik uyumu ve sosyal destek arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bundan hareketle, gebelikte evlilik uyumu ve sosyal destek düzeylerini belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Araştırma sorusu: Gebelikte evlilik uyumu ve sosyal destek arasında ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü: Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı niteliktedir.

Araştırmanın Yeri: Araştırma Türkiye'nin doğusunda bulunan bir ildeki doğum hastanesinde yürütülmüştür. İlgili hastane, Doğu Anadolu Bölgesindeki hasta potansiyelinin en fazla olduğu ve her kesimden gebenin başvurduğu bir hastane olduğu için tercih edilmiştir.

Evren ve Örneklem: Araştırmanın evrenini Türkiye'nin doğusunda bulunan bir ildeki Doğum Hastanesine başvuran gebeler (N=378) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 10 Şubat-31 Ağustos tarihleri arasında ilgili hastaneye başvuran ve araştırmaya alınma kriterlerini karşılayan gebeler oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamıştır. Belirtilen tarihlerde araştırmaya alınma kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 315 (%83) gebe ile çalışma yürütülmüştür.

Tablo 1. Gebelerin Sosyo-Demografik ve Bazı Obstetrik Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	Sayı	Yüzde
Yaş		
18-26 yaş	142	45.1
27-35 yaş	141	44.8
36 yaş ve ↑	32	10.1
Eğitim		
İlköğretim	229	72.7
Lise	59	18.7
Üniversite	27	8.6
Meslek		
Ev hanım	274	87.0
Memur	27	8.6
Serbest meslek	14	4.4
Yaşanılan Yer		
Köy	57	18.1
İlçe	45	14.3
İl	213	67.6
Evlilik Yaşı		
16-20 yaş	159	50.5
21 yaş ve ↑	156	49.5
Evlilik Şekli		
Görücü usulü	184	58.4
Tanışarak	131	41.6
Evlilik Yılı		
1-5 yıl	197	62.5
6-10 yıl	57	18.1
11 yıl ve üstü	61	19.4
Eş Yaş		
19-29 yaş	105	33.3
30-40 yaş	183	58.1
41 yaş ve ↑	27	8.6
Eş Eğitim		
İlköğretim	146	46.3
Lise	118	37.5
Üniversite	51	16.2
Eş Meslek		
İşsiz	16	5.1
Memur	71	22.5
İşçi	40	12.7
Serbest meslek	188	59.7
Gelir Durumu Algısı		
Geliri giderinden az	50	15.9
Geliri giderine denk	248	78.7
Geliri giderinden fazla	17	5.4
Aile Tipi		
Geniş aile	102	32.4
Çekirdek aile	213	67.6
Gebeliğin Planlanma Durumu		
Planlayan	211	67.0
Planlamayan	104	33.0

Tablo 1.'in devamı	Sayı	Yüzde
Gebelik Sayısı		
1 gebelik	130	41.3
2 gebelik	81	25.7
3 gebelik	46	14.6
4 gebelik ve ↑	58	18.4
Gebelik Haftası		
27-33 hafta	172	54.6
34 hafta ve ↑	143	45.4
Sosyal Destek Varlığı		
Var	274	87.0
Yok	41	13.0
Destek Olan Kişi (n=274)		
Eş	155	56.6
Aile	21	7.7
Eş, aile, arkadaş	98	35.7
Evlilik Uyumu Algısı		
Orta	50	15.9
İyi	119	37.8
Çok iyi	146	46.3

Araştırmaya Alınma Kriterleri: Eşi ile ayrı yaşamayanlar, konuşma ve duyu kaybı olmaması, psikiyatrik bir tanı almamış olması, 20 hafta ve üzeri gebelik haftasına ulaşmış olması.

Örnekleme alınan gebelerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Veri Toplama Formları: Kişisel Bilgi Formu, Çiftler Uyum Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ) kullanılmıştır.

1. Kişisel Bilgi Formu

Bu form araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olup kadınların sosyo-demografik ve obstetrik özelliklerini (gebelik sayısı, gebelik haftası) belirleyebilecek türde toplam 17 sorudan oluşmaktadır.

2. Çiftler Uyum Ölçeği(ÇUÖ):

Spanier¹² tarafından 1976 yılında geliştirilen "Çiftler Uyum Ölçeği" (ÇUÖ), 2000 yılında Fışiloğlu ve Demir¹³ tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Toplam 32 sorudan oluşan ölçek likert tipindedir. Ölçek evliliğin niteliğini, evlilikteki uyumu ve uyumun kalitesini en güvenilir ve geçerli şekilde ölçmekte, aile terapisi alanında, klinik ve araştırma amacıyla evlilik uyumunun ölçümünde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Ölçek evlilikte eşler arasındaki ilişkinin 4 boyutunu ölçmektedir. Bu 4 boyut ölçeğinin alt boyutlarını oluşturmaktadır. Bunlar:

1. Çift Uyumu Alt Boyutu: Evlilik ilişkisi içinde önemli konularda anlaşma düzeyi, fikir birliğı ile ilgili toplam 13 sorudan oluşmaktadır. Bu bölümden alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan 65'tir.
2. Çift Doyumu Alt Boyutu: Duygu ve iletişim ile ilgili olumlu ve olumsuz özellikleri değerlendiren toplam 10 sorudan oluşmaktadır. Bu bölümden alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan 50'dir.
3. Sevgi Gösterme Alt Boyutu: Sevgi gösterme şekillerinde anlaşma ve sevgi gösterme davranışları ile ilgili toplam 4 sorudan oluşmaktadır. Bu bölümden alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan 12'dir.
4. Çiftlerin Bağlılığı Alt Boyutu: Birlikte geçirilen zamanla ilgili toplam 5 sorudan oluşmaktadır. Bu bölümden alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan 24'tür.

Toplam 32 sorudan oluşan ölçeğinin 29. ve 30. sorularının puanları 0-1 puan, 23. ve 24. sorularının puanları 0-4 puan, 1-22, 25-28 ve 32. sorularının puanları 0-5 puan, 31. sorunun puanı ise 0-6 puan arasında değişmektedir. Ölçek toplam puan üzerinden değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan 151'dir. Toplam puanın yüksek oluşu bireyin ilişkisinin ya da evlilik uyumunun daha iyi olduğunu göstermektedir.

Fışıloğlu ve Demir'in geçerlilik güvenilirlik çalışmasında; ÇUÖ'nün Türkçe versiyonunun Cronbach Alfa katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur.¹³ Bu çalışmada ÇUÖ'nün Cronbach Alfa katsayısı 0.79 olarak tespit edilmiştir.

3. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğı (ÇBASDÖ)

Zimmet ve arkadaşları¹⁴ tarafından 1988 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğinin Türkiye'de geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Eker, Arkar ve Yıldız¹⁵ tarafından 1995 yılında yapılmıştır. Ölçek üç farklı kaynaktan alınan sosyal desteğinin yeterliliğini öznel olarak değerlendirmekte ve toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Her biri dört maddeden oluşan desteğinin kaynağına ilişkin üç grup vardır. Bunlar; aile, arkadaşlar ve özel bir insandır. Bu çalışmada özel insan olarak gebelerin eşlerini düşünmeleri istenmiştir. Ölçek, yedili likert tipinde olup,

'tamamen katılıyorum' (7 puan), 'çoğunlukla katılıyorum' (6 puan), 'katılıyorum' (5 puan), 'kararsızım' (4 puan), 'katılmıyorum' (3 puan), 'çoğunlukla katılmıyorum' (2 puan) ve 'hiç katılmıyorum' (1 puan) seçeneklerinden oluşmaktadır. Her alt boyuttaki dört maddenin puanlarının toplanması ile alt ölçek puanı ve bütün alt boyut puanlarının toplanması ile de ölçeğinin toplam puanı elde edilmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 12, en yüksek puan 84'tür. Elde edilen puanın yüksek olması algılanan sosyal desteğinin yüksek olduğunu göstermektedir. Eker ve arkadaşları ölçeğinin toplam Cronbach alfa katsayısını 0.89 olarak vermişlerdir.¹⁵ Bu çalışmada ise ölçeğinin Cronbach alfa katsayısı 0.95 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmanın Değişkenleri

Bağımsız Değişkenler: Gebelerin sosyo-demografik, obstetrik özellikleri, gebelerin çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin alt boyut ve toplam puan ortalamaları.

Bağımlı Değişken: Gebelerin çiftler uyumu ölçeğinin alt boyut ve toplam puan ortalamaları.

Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler SPSS 21 istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdeler, ortalama, standart sapma, ve pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmaya başlamadan önce Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulundan etik onay ve araştırmanın yürütüldüğü kurumdan gerekli resmi izinler alınmıştır.

Veri toplamadan önce gebelere araştırma hakkında bilgi verilerek "Aydınlatılmış Onam" ilkesi, araştırmaya katılıp katılmama konusunda özgür oldukları belirtilerek "Özerkliğe Saygı" ilkesi, araştırmaya katılan gebelerin bilgilerinin gizli tutulacağı belirtilerek "Gizlilik ve Gizliliğinin Korunması" ilkesi yerine getirilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılığı: Araştırmada örnekleme yöntemi kullanılmaması bu çalışmanın sınırlılığıdır.

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Gebelerin ÇBASDÖ'den ve ÇUÖ'den Alınabilecek ve Alınan Min-Max Puanlar ile Gebelerin Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek Alt Boyutları	Alınabilecek Min-Max Puanlar	Alınan Min-Max Puanlar	Alınan Puan Ortalamaları
ÇBASDÖ	Aile	4-28	23.85±5.49
	Arkadaş	4-28	18.07±8.03
	Özel İnsan	4-28	19.75±8.60
Toplam Puan	12-84	12-84	61.68±20.05
ÇUÖ	Çift Uyumu	0-65	10.59±9.16
	Çift Doyumu	0-50	11.56±4.89
	Sevgi Gösterme	0-12	2.55±0.38
	Çiftlerin Bağlılığı	0-24	10.21±4.62
ÇUÖ Toplam Puan	0-151	11-83	34.93±13.30

ÇBASDÖ ve ÇUÖ'den alınan min-max puanlar ile gebelerin aldıkları puan ortalamalarının dağılımı incelendiğinde (Tablo 2), gebelerin ÇBASDÖ'nin Aile, Arkadaş, Özel insan alt boyutlarından aldıkları en düşük puanın 4, en yüksek puanın 28, Aile alt boyut puan ortalamasının 23.85±5.49, Arkadaş alt boyut puan ortalamasının 18.07±8.03, Özel insan alt boyut puan ortalamasının 19.75±8.60 ve ölçek toplam puan ortalamasının 61.68±20.05 olduğu tespit edilmiştir.

Gebelerin ÇUÖ'nin Çift uyumu alt boyutundan aldıkları en düşük puanın 0, en

yüksek puanın 40, Çift doyumu alt boyutundan aldıkları en düşük puanın 4 en yüksek puanın 32, Sevgi gösterme alt boyutundan aldıkları en düşük puanın 0, en yüksek puanın 12, Çiftlerin bağlılığı alt boyutundan aldıkları en düşük puanın 1, en yüksek puanın 23 ve Çift uyumu alt boyut puan ortalamasının 10.59±9.16, Çift doyumu alt boyut puan ortalamasının 11.56±4.89, Sevgi gösterme alt boyut puan ortalamasının 2.55±2.38, Çiftlerin bağlılığı alt boyut puan ortalamasının 10.21±4.62 ve toplam puan ortalamasının 34.93±13.30 olduğu bulunmuştur.

Tablo 3. Gebelerin ÇBASDÖ Puan Ortalaması İle ÇUÖ Puan Ortalaması Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

ÖLÇEKLER		Çiftler Uyum Ölçeği					
		Çift Uyumu	Çift Doyumu	Sevgi Gösterme	Çiftlerin Bağlılığı	Toplam	
ÇBASDÖ	Aile	r	-.423**	-.257**	-.386**	.276**	-.359**
		p	.000	.000	.000	.000	.000
	Arkadaş	r	-.285**	-.190**	-.329**	.277**	-.229**
		p	.000	.000	.000	.000	.000
	Özel İnsan	r	-.369**	-.201**	-.338**	.293**	-.287**
		p	.000	.000	.000	.000	.000
	Toplam	r	-.388**	-.233**	-.383**	.312**	-.313**
		p	.000	.000	.000	.000	.000

** p<0.01

Gebelerin ÇBASDÖ puan ortalaması ile ÇUÖ puan ortalaması arasındaki ilişki Tablo 3'de görülmektedir.

ÇBASDÖ'nin Aile alt boyut puan ortalaması ile ÇUÖ'nin Çift uyumu, Çift doyumu, Sevgi gösterme alt boyutu ve ölçek

toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki, Çift bağlılığı alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0.01) (Tablo 3).

ÇBASDÖ'yi Arkadaş alt boyut puan ortalaması ile ÇUÖ'nin Çift uyumu, Çift

doyumunu, Sevgi gösterme alt boyutu ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki, Çift bağlılığı alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$) (Tablo 3).

ÇBASDÖ'yi Özel insan alt boyut puan ortalaması ile ÇUÖ'nin Çift uyumu, Çift doyumunu, Sevgi gösterme alt boyut puan ortalamaları ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki, Çift bağlılığı alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$) (Tablo 3).

ÇBASDÖ'yi toplam puan ortalaması ile ÇUÖ'nin Çift uyumu, Çift doyumunu, Sevgi gösterme alt boyut puan ortalamaları ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki, Çift bağlılığı alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$) (Tablo 3).

TARTIşMA

Gebelik, kadınların en önemli özelliklerinden birisidir ve kadınların yaşamında gebelik önemli bir yer tutar. Gebelikte meydana gelen fiziksel ve psikolojik değişiklikler gebeliğin seyrini olumlu ya da olumsuz etkilediğinden dolayı gebelik incelenmesi gereken bir konudur.

Araştırmada ÇBASDÖ'nün toplam puan ortalaması (ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 84 olduğu düşünülürse) orta düzeyden biraz daha yüksek olduğu söylenebilir. ÇBASDÖ'nin alt boyutlarından alınabilecek en yüksek puanın 28 olduğu düşünülürse alt boyutların hepsinin puan ortalamasının orta düzeyden yüksek olduğu söylenebilir. (Tablo 2) Bu çalışmanın bulguları Karataş ve Mete,¹⁶ Mermer ve ark.,¹⁷ Cebeci ve ark.,¹⁸ Metin,¹⁹ Yılmaz²⁰ ve şen ve şirin'in²¹ bulguları ile benzerlik göstermektedir. Literatür ve söz konusu araştırma karşılaştırıldığında bulguların benzer olduğu aile ve özel insandan algılanan sosyal desteğin, arkadaştan algılanan sosyal destekten daha yüksek olduğu bulunmuştur. Türk toplumunda gebelik istendik bir durum olduğu için ve yeni bireyin neslin devamını sağlamadaki öneminden dolayı aile ve eş tarafından gebenin daha fazla desteklendiği düşünölmektedir. Gebelikte sosyal destek sistemlerinin yeterli olması; gebe kadınları duygusal ve bilişsel olarak rahatlatmakta ve

sosyal çevresinden aldığı desteği sayesinde, gebeliğini daha olumlu geçirdiği, annelik rolünü daha çabuk kazandığı ve doğum sonrası daha az sorun yaşadıkları belirtilmiştir.^{17,22}

Araştırmada gebelerin ÇUÖ'nin toplam puan ortalamasının ve alt boyutlarından alınan puan ortalamalarının düşük olduğu söylenebilir (Tablo 2). Bu çalışmanın bulguları Taşçı ve ark.,²³ Bodur ve ark.,²⁴ şen ve ark.²⁵ ve Sis'in²⁶ bulguları ile zıtlık göstermektedir. Söz konusu bu üç araştırmada infertil kadınlarda çift uyumuna bakılmış olup ve toplam puan ortalamalarının oldukça yüksek olduğu görölmüştür. Sis (2010) menopoz dönemindeki kadınlarda çift uyumuna bakılmış olup menopoz dönemindeki kadınların da çift uyumunun yüksek olduğu saptanmıştır.

Bunun sebebinin gebelikte annelik içėüdüsunün daha baskın hale gelebileceği, ilginin aileye yeni katılacak bebeğe yönelebileceği ve cinsel ilişki sürecinin bebeğe zarar verebileceği düşünöncesi ile kadında cinsel hayatın ve buna bağlı olarak da çift uyumunu olumsuz etkilediği düşünölebilir.

Bu araştırmada gebelerde çiftlerin bağlılığı alt boyutu ortalamasının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Bunun sebebi çiftlerin dünyaya gelecek bebeğe karşı sorumluluk hissetmeleri ve kendileri ile ilgili bir durumdan olumsuz etkilenmesini istemedikleri olarak düşünölmüştür.

Evlilik, karşılıklı cinsel doyumun sağlanması, birlikteliliği, dayanışmayı ama bunlardan da önemlisi, neslin devamını sağlayan bir ilişki biçimidir.²⁷ Aynı zamanda evlilik; toplumlarda farklı yapılar gösterebilen, aile kurmayı ve türün devamını sağlayan iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya gelerek oluşturdukları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbirine bağlı sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur. Evlilikte uyum önemli olup bu tamamen kişilerin sahip oldukları iletişim becerileri ile doğru orantılıdır. Evlilikteki uyum çiftlerin evlilikten elde edecekleri doyumun ve mutluluğun düzeyini etkilediği için önemlidir.²⁷

Araştırmada gebelerin ÇBASDÖ puan ortalaması ile ÇUÖ'nin Çift Uyumu, Çift Doyumu ve Sevgi Gösterme alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki, Çift Bağlılığı alt boyutu puan ortalaması arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu

saptanmıştır. Aile, arkadaş ve özel insandan algılanan sosyal destek arttıka, çift uyumu, çift doyumunu ve sevgi gösterme azalırken, çiftlerin bağlılığı artmaktadır (Tablo 3).

şener ve Terzioęlu²⁸, Özbey¹⁰ ve Eren'in²⁹ yapmış olduğu çalışmalarla bu araştırmanın bulguları zıtlık göstermektedir. Eren²⁹ infertil çiftlerde algılanan sosyal desteğin evlilik uyumuna olumlu etkisi olduğunu bulmuştur. Bu çalışmada ise algılanan sosyal destek arttıka çift uyumunun azaldığı bulunmuştur. Bunun sebebi ise gebenin çevresinden aldığı sosyal destek gebenin özgüvenini artırır, pozitif duyguları güçlendirir. Gebe aldığı sosyal destekle geçirdiği vakit kaliteli olur ve tüm bunlar gebeyi duygusal anlamda doyuma ulaştırdığı düşünülürse algılanan sosyal desteğin çift uyumuna negatif yönde etkileyebileceği düşünölmüştür. Eşler birbiri ile ne kadar çok vakit geçirirlerse evlilik uyumları ve doyumları o kadar artar. Çiftler ve sosyal çevreleri de gebelikte evlilik ve evlilik uyumundan daha çok gebeliğe ve aileye katılacak yeni bireye yoğunlaştığından dolayı ÇBASDÖ alt boyutlarından çift uyumu, çift doyumunu ve sevgi gösterme arasında negatif fakat çiftlerin bağlılığı konusunda pozitif bir ilişki bulunmuştur. Çünkü aileye katılacak yeni bireyin çiftlerin bağlılığını artırabileceği ve güçlendirebileceği düşünölmüştür.

Sonuç ve Öneriler

Gebelikte evlilik uyumu ve sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- ✓ Gebelerin aileden ve özel kişiden (eşinden) algıladıkları sosyal desteğin yüksek olduğu,
- ✓ Gebelikte evlilik uyumunun düşük olduğu,
- ✓ Gebelikte sosyal destek arttıka çift uyumu, çift doyumunu ve sevgi göstermenin azaldığı,
- ✓ Gebelikte sosyal destek arttıka çiftlerin bağlılığının arttığı belirlenmiştir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda řu önerilerde bulunulabilir:

- Gebelik döneminde, gebelerin kendilerini ifade etmelerinin sağlanması ve böylece sosyal destek algılarının belirlenmesi,

- Gebe, eş ve ailesinin, gebelik dönemindeki sosyal destek algısı ile ilgili bilgi eksikliklerinin giderilmesi, gerekirse bu eksikliklerin kitle iletişim araçlarıyla desteklenmesi,
- Gebelere sağlık çalışanları tarafından da sosyal destek verilmesi,
- Gebelik döneminde çiftlerin uyumunun belirlenmesi ve iyileştirmeye yönelik uygun ebelik girişimlerinin planlanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Taşkın L. *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*, Ankara Sistem Ofset, 11.Baskı, 2012.
2. Gözüyeşil EY, şirin A, Çetinkaya ř, Gebe kadınlarda depresyon durumu ve bunu etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2008, 3:39-66.
3. Akar H. Psikiyatrik Yardım Talebi Olanlar ile Yardım Talebi Olmayan ve Boşanma Aşamasında Olan Çiftlerde Çift Uyumu ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması. TC. Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Uzmanlık tezi, İstanbul, 2005.
4. Çelik CK. Eğitim Yöneticilerinin Mesleki Tükenmişlikleri ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, 2006.
5. Özbey S. Ebeveynlerin evlilik uyumu ve algıladıkları sosyal destek ile altı yaş çocuklarının problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2012, 20:43-62.
6. Okanlı A, Tortumluoğlu G, Kırpınar İ. Gebe kadınlara ailelerinden algıladıkları sosyal destek ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2003, 4:98-105.
7. Khorshid L, Arslan G. Hemşirelik ve sosyal desteğin önemi. *Dirim Dergisi*, 2006, 81, 182-188.
8. Sürücü M. Lise Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk ve Algıladıkları Sosyal Destek Sisteminin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi, Yüksek lisans tezi, Ankara, 2005.
9. Toepfer SM. Family social support and family intrusiveness in young adult

- women. *Family Science Review*, 2010, 15: 57-65.
10. Özbey S. Eşlerin algıladıkları sosyal desteğin ailenin bazı özellikleri ile ilişkisinin incelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2012, 13:167-181.
 11. Kartal A, Çetinkaya B. Yüksekokul öğrencilerinin algılanan sosyal destek durumları ve sosyal desteği etkileyen faktörler. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2009, 4:159-173.
 12. Spanier GB. Measuring Dyadic Adjustment: A new scale for assessing the quality of marriage and the similar dyads, *J Marriage Fam* 1976; 38: 15-28.
 13. Fışıloğlu H, Demir A. Applicability of the dyadic adjustment scale for measurement of marital quality with Turkish couples, *European Journal of Psychological Assessment*, 2000, 16: 214-218.
 14. Zimet GD, Dahlem NW, Zimet SG ve ark. The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment* 1988; 52: 30-41.
 15. Eker D, Arkar H, Yıldız H. Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği'nin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2001, 12: 17-25.
 16. Karataş T, Mete S. Gebelikte bulantı kusma sorunu yaşama durumu ile sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2012, 5: 47-52.
 17. Mermer G, Bilge A, Yücel U, Çeber E. Gebelik ve doğum sonrası dönemde sosyal destek algısı düzeylerinin incelenmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2010, 1:71-76.
 18. Cebeci SA, Aydemir Ç, Göka E, Puerperal dönemde depresyon semptom prevalansı: Obstetrik risk faktörleri, kaygı düzeyi ve sosyal destek ile ilişkisi. *Kriz Dergisi*, 2002, 10: 11-18.
 19. Metin A, Gebelerin Algıladıkları Sosyal Destek İle Prenatal Bağlanma Arasındaki İlişi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum Kadın Sağliğı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2014.
 20. Yılmaz F. Gebelerde Algılanan Sosyal Destek İle Gebeliğ ve Anneliğe Uyum Arasındaki İlişinin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum Kadın Sağliğı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2012.
 21. şen E, şirin A. Preterm eylem tanısı alan gebelerin kaygı, depresyon ve algılanan sosyal destek düzeyini etkileyen faktörler. *Gaziantep Tıp Dergisi* 2013; 19:159-163.
 22. Eisenbruch S, Benson S, Rütke M, Rose M. Social support during pregnancy effects on maternal depressive symptoms, smoking and pregnancy outcome. *Human Reproduction Update*, 2007, 22: 869-877.
 23. Taşçı E, Balsoy N, Kavlak O, Yücesoy F. İnfertil kadınlarda evlilik uyumu. *Türk Jinekoloji ve Obstetrik Dernei Dergisi*, 2008, 5:105- 10.
 24. Bodur NE, Behçet Çoşar B, Erdem M. İnfertil çiftlerde evlilik uyumunun demografik ve klinik değişkenlerle ilişkisi. *Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2013, 38: 51-2.
 25. şen E, Bulut S, şirin A. Primer infertil kadınlarda eşlerarası uyumun incelenmesi *F.N. Hemşirelik Dergisi*, 2014, 22(1):17-24.
 26. Sis A, Menopoz Dönemindeki Kadınlarda Menopozal Yakınmalarının Evlilik Uyumuna Etkisinin Belirlenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum Kadın Sağliğı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2010.
 27. Yalçın H, Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2014, 3(1): 250-256.
 28. şener A, Terzioğlu G. Arkadaşlık ilişkilerinin evlilik uyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar Dergisi* 2008, 1:1-15.
 29. Eren N. İnfertil Çiftlerde Algılanan Sosyal Desteğin İnfertilite İle İlişkili Stres ve Evlilik Uyumuna Üzerine Etkisi. Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2008.